La imatge de l'Imperi: un missatge de poder i prestigi que roman eternament vinculat al marbre

«BARCINO-TARRACO-ROMA. PODER I PRESTIGI EN MARBRE»

Reunió internacional en homenatge a Isabel Rodà de Llanza

L'ICAC i la URV, amb la col·laboració del MUHBA de Barcelona, organitzen una reunió internacional d'especialistes per a reflexionar sobre l'ús del marbre com a símbol de poder i prestigi a l'Imperi romà.

21-23 de novembre, MUHBA Plaça del Rei (Barcelona)

L'omnipresència de **marbres i altres roques ornamentals** (*marmora*) a les ciutats antigues, tant als municipis i colònies de l'Imperi —com *Barcino*— com a les grans metròpolis provincials —com *Tarraco*—, revela de manera contundent com el poder de *Roma*, la gran capital, es projecta en totes les manifestacions, polítiques, econòmiques i socials.

D'altra banda, les estratègies i capacitats tècniques dels antics romans mostren l'altíssim grau d'adaptabilitat i potència logística per explotar les **pedreres**, distribuir el material a través de grans **rutes comercials** i transformar-lo al servei de la imatge de l'Imperi: un missatge de poder i prestigi que roman eternament vinculat al marbre.

Aquesta reunió vol destacar el valor d'aquests materials com a **símbols d'estatus**, presents en la decoració arquitectònica, l'escultura i l'epigrafia monumental, entre d'altres. Aplegarà especialistes de diferents àmbits acadèmics i diverses disciplines científiques d'àmbit català, peninsular i internacional.

L'acte és també un **homenatge a la Dra. Isabel Rodà de Llanza**, catedràtica emèrita d'arqueologia de la UAB i exdirectora de l'ICAC, que farà una **lliçó magistral** abans de la

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

cloenda de la reunió, dissabte 23 de novembre a les 12.30 h. Aquest mateix dia es farà també una **visita guiada a les col·leccions del magatzems del MUHBA** a la Zona Franca, que s'obriran especialment per l'ocasió.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

ICAC
Institut Català d'Arqueologia Clàssica

REUNIÓ INTERNACIONAL EN HOMENATGE A ISABEL RODÀ DE LLANZA / REUNIÓN INTERNACIONAL EN HOMENAJE A ISABEL RODÀ DE LLANZA / INTERNATIONAL MEETING IN HOMAGE TO ISABEL RODÀ DE LLANZA

DIJOUS 21 DE NOVEMBRE
JUEVES 21 DE NOVIEMBRE
THURSDAY, NOVEMBER 21

16 h
BENVINGUDA / BIENVENIDA / WELCOME
Carles Vicente (Director de Memòria, Història i Patrimoni), Josep Bracons (MUHBA), Carme Miró (Servei d'Arqueologia), Josep M. Palet (ICAC), Gemma Puigvert (UAB), Diana Gorostidi, Anna Gutiérrez Garcia-M. (coords.)

SESSIÓ I. CIUTATS DE MARBRE
SESIÓN I. CIUDADES DE MÁRMOL
SESSION I. CITIES OF MARBLE

16.20 h
PONÈNCIA MARC / PONENCIA MARCO / KEYNOTE LECTURE
Making Rome a city of marble: reconsidering the organization of marble import, storage and distribution at Portus
Simon Keay (University of Southampton-British School at Rome)
17.10 h
Lapis redibivus*, viejas piedras para nuevas formas. *Spolia* en *Barcino
Julia Beltrán (Facultat Antoni Gaudí, Ateneu Universitari Sant Pacià)
17.30 h
Arqueologia de *Gerunda* i *suburbium*
Josep Maria Nolla (Universitat de Girona)
17.50 h
Pausa / Break
18.10 h
El mármol ausente de *Lucus Augusti* (Lugo). Primeros apuntes sobre el uso y consumo de un bien de prestigio
Silvia González Soutelo (MIAS-Universidad Autónoma de Madrid)
18.30 h
El foro colonial de *Carthago Nova*: novedades arqueológicas
José Miguel Noguera (Universidad de Murcia)
18.50 h
I *patterns* decorativi in marmo colorato nei pavimenti degli edifici di culto e privati a Roma
Marilda De Nuccio (Fondo Musica-Ambiente Italiano, Roma)
19.10 h
No solo mármol. Grabar y escribir en la piedra para construir, en algunos ejemplos de Asia Menor en época romana
Adalberto Ottati (Trinity College Dublin), Serena Vinci (Ausonius Institut CNRS-Université Bordeaux-Montaigne, LabEx Sciences archéologiques de Bordeaux)
19.30 h
Debat i final de sessió / Debate y final de sesión / Discussion and end of session

DIVENDRES 22 DE NOVEMBRE
VIERNES 22 DE NOVIEMBRE
FRIDAY, NOVEMBER 22

SESSIÓ II. PARAULES I IMATGES: EL MISSATGE ETERN DEL MARBRE
SESIÓN II. PALABRAS E IMÁGENES: EL MENSAJE ETERNO DEL MÁRMOL
SESSION II. WORDS AND IMAGES: THE ETERNAL MESSAGE OF MARBLE

9.30 h
PONÈNCIA MARC / PONENCIA MARCO / KEYNOTE LECTURE
Il lapicida, questo sconosciuto
Antonio Sartori (Università degli Studi di Milano)
10.20 h
Troballes epigràfiques inèdites a la ciutat romana d'Empúries
Joaquim Tremoleda, Marta Santos, Pere Castanyer (Museu d'Arqueologia de Catalunya, Empúries)
10.40 h
De *Dertosa* a *Caesar Augusta*: el viaje de la epigrafía honorífica
Francisco Beltrán (Universidad de Zaragoza), Diana Gorostidi (Universitat Rovira i Virgili-ICAC)
11 h
***¿Exegi monumentum perenne?* Actualización del mensaje epigráfico sobre monumentos funerarios y votivos**
Serena Zoia (Università degli Studi di Milano)
11.20 h
Pausa / Break
11.40 h
***Dionysos* en la mesa. Los hermas de pequeño formato del Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona**
Antonio Peña (Universitat Autònoma de Barcelona)
12 h
Consideración de un conjunto de sarcófagos de *Tarraco* a través de las pátinas
Isabel Moreno (Museu d'Arqueologia de Catalunya), Montserrat Claveria (Universitat Autònoma de Barcelona)
12.20 h
Los ciclos escultóricos de Quinta das Longas y los talleres de Afrodisias en Hispania
Trinidad Nogales (Museo Nacional de Arte Romano, Mérida)
12.40 h
L'emploi du marbre en Narbonnaise
Vassiliki Gaggadis-Robin (Centre Camille Jullian, Maison Méditerraénne des Sciences de l'Homme, Aix-Marseille Université)
13 h
Pechos, amor y poder: retratos maritales de Roma al Renacimiento
Manuel Parada (ICAC-Universidad de Valladolid), Laura María Palacios (Universidad Complutense de Madrid)
13.20 h
Debat i final de la sessió / Debate y final de sesión / Discussion and end of session

SESSIÓ III. MATÈRIA DE PODER
SESIÓN III. MATERIA DE PODER
SESSION III. THE MATERIAL OF POWER

16 h
PONÈNCIA MARC / PONENCIA MARCO / KEYNOTE LECTURE
Marmi e proprietà delle cave in età tardorepubblicana
Patrizio Pensabene (Università degli Studi di Roma-La Sapienza)
16.50 h
La pedra de Montjuïc, marcadors petrogràfics per identificar la pedra insígnia de Barcelona
Lluís Casas (Universitat Autònoma de Barcelona), David Parcerisa, Aureli Álvarez, Christian Prado, Kusi Colonna-Petri, Montserrat Pugès, Roberta Di Febo, Marta Moreno, Isabel Moreno
17.10 h
El Pirineo, una fuente principal de mármol en el occidente romano
Pilar Lapuente i J. Antonio Cuchí (Universidad de Zaragoza)
17.30 h
***Broccatello*... de Tortosa? Darreres novetats entorn de l'explotació del jaspi de La Cinta. Dels romans als segle XVIII**
Anna Gutiérrez Garcia-M. (ICAC), Hilari Muñoz (IES Dertosa, Tortosa)
17.50 h
Pausa / Break
18.10 h
De Augusto a los Borbones: el uso del *marmor* de Espejón como imagen del poder
Virginia García-Entero (Universidad Nacional de Educación a Distancia)
18.30 h
El significado del color. A propósito de algunos *marmora* policromos originarios del sur de Hispania
Begoña Soler (Universidad de Murcia-ICAC)
18.50 h
De mil colores: el mármol policromo del valle del Guadalquivir
Oliva Rodríguez (Universidad de Sevilla)
19.10 h
Debat i final de la sessió / Debate y final de sesión / Discussion and end of session
19.30 h
Cloenda / Clausura / Closing remarks

DISSABTE 23 DE NOVEMBRE
SÁBADO 23 DE NOVIEMBRE
SATURDAY, NOVEMBER 23

VISITA ALS FONS DEL MUHBA
VISITA A LOS FONDOS DEL MUHBA
VISIT TO MUHBA COLLECTIONS
Places limitades, imprescindible inscripció prèvia / Plazas limitadas, imprescindible inscripción previa / Places limited, advance booking required

10 h
SORTIDA AMB AUTOBÚS / SALIDA EN AUTOBÚS / DEPARTURE BY COACH
Punt de trobada / Punto de encuentro / Meeting point: ronda Universitat, 11, Barcelona
10.35 h
VISITA GUIADA DE LES COL·LECCIONS ARQUEOLÒGIQUES DEL MUHBA-ZONA FRANCA / VISITA GUIADA A LAS COLECCIONES ARQUEOLÓGICAS DEL MUHBA-ZONA FRANCA / GUIDED TOUR OF THE MUHBA ARCHAEOLOGICAL COLLECTIONS-ZONA FRANCA
Daniel Alcubierre, Núria Miró, Emili Revilla (MUHBA)
Lliçó magistral / Lección magistral / Masterclass: Dra. Isabel Rodà de Llanza (UAB-ICAC)
12.30 h
Cloenda de la reunió / Clausura de la reunión / Closure of meeting
13 h
Tornada a Barcelona / Vuelta a Barcelona / Return to Barcelona

MUHBA PLAÇA DEL REI
Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta
Es recomana reserva prèvia.

INFORMACIÓ
informaciomuhba@bcn.cat
Per a qualsevol altra informació:
93 256 21 22 (de dilluns a divendres feiners, de 10 a 14 i de 16 a 19 h)

barcelona.cat/museuhistoria
facebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

Portada:
Placa dedicada pels sevirs augustals a la colònia de *Barcino* © Jordi Puig

MUHBA PLAÇA DEL REI
Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuita
Se recomienda reserva previa.

INFORMACIÓN
informaciomuhba@bcn.cat
Para cualquier otra información:
93 256 21 22 (de lunes a viernes laborables, de 10 a 14 y de 16 a 19 h)

barcelona.cat/museuhistoria
facebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

Portada
Placa dedicada por los sevirs augustales en la colonia de *Barcino* © Jordi Puig

MUHBA PLAÇA DEL REI
Sala de Martí l'Humà

Admission free
Advance reservation advised

INFORMATION
informaciomuhba@bcn.cat
For any other information:
93 256 21 22 (Monday to Friday, except holidays, from 10 am to 2 pm and from 4 to 7 pm)

barcelona.cat/museuhistoria
facebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

Cover:
Plaque dedicated by the *seviri Augustales* to the colony of *Barcino* © Jordi Puig

Amb el suport de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya
Generalitat de Catalunya, Departament d'Empresa i Coneixement, Secretaria d'Universitats i Recerca
UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Barcino-Tarraco-Roma és el resultat de la confluència dels projectes de recerca «*Officinae lapidariae tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la *Provincia Tarraconensis*» (HAR2015-65319-P, MINECO/FEDER, UE) i «El mensaje del mármol: prestigio, simbolismo y materiales locales en las provincias occidentales del Imperio romano entre las épocas antigua y altomedieval a través del caso de Hispania» (PGC2018-099851-A-I00, MINECO/FEDER, UE).

Coordinació científica: **Diana Gorostidi Pi** (ICAC-URV) i **Anna Gutiérrez Garcia-Moreno**. (ICAC).

MUHBA PLAÇA DEL REI, Sala de Martí l'Humà
Entrada gratuïta
informaciomuhba@bcn.cat
barcelona.cat/museuhistoria
faceebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)